

Temadag om drift

- De ældste efterretninger om forbedringer af fiskeri i Norden stammer fra vikingetiden.
- I de skandinaviske fjeldområder finder runesten der beretter om, at en eller anden "har båret fisk til dette vand", hvilket afspejler en betydelig interesse i at udnytte vande, hvortil fiskene ikke naturligt blev spredt.
- Man udvidede altså de naturlige bestande, men der var ikke tale om opdræt eller rationel drift.

Temadag om drift

- Med kristendommen kom munke og med munke kom fiskeopdræt.
- Munkene indlagde vand i klostrene. Samtidig med dette vandbygningsarbejde byggede munkene også faste fangstanlæg – ålekister samt ørred- og laksekister.
- Munkene rationaliserede ved at flytte rundt på fiskene således at deres damme altid var besat med de ønskede arter.
- Der er ikke vidnesbyrd om andre driftsforhold.

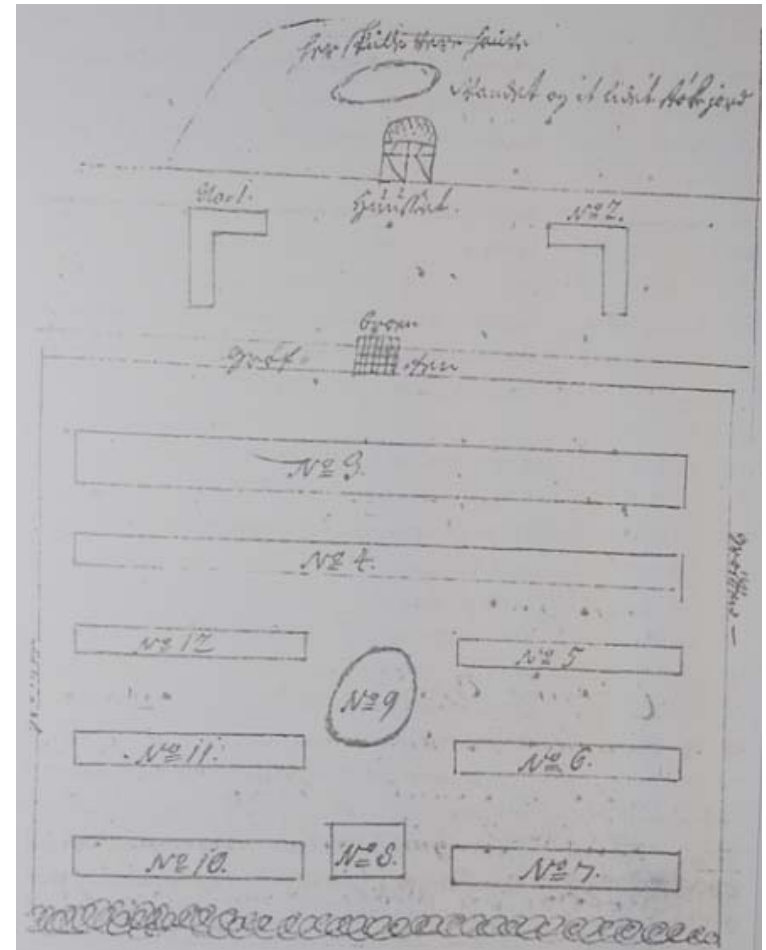

Temadag om drift

- I 1566, efter reformationen, indførtes karpn af Peder Oxe til Gisselfeld og dambrug spredte sig hurtigt til andre herregårde.
- Karper var 'herrefisk' sammen med gedde, karusse m.fl.
- Borgerne måtte nøjes med 'spisefisk'.
- Allerværest rangerede saltvandsfisk!

Temadag om drift

- Planskitse fra år 1700 over damanlæg ved Østerport i København.
- Der er tale om leveringsdamme – således at hoffet kan holdes forsynet med friske fisk!

Temadag om drift

H.P. Smidt Nissen

Første ørreddambrug

- 1894 anlagdes det første egentlige ørred dambrug i Danmark.
- Det skete efter eksperimenter med kunstig klækning.
- Hvilestedgård vest for Kolding

Temadag om drift

- Smidt Nissen startede i 1894, sammen med Arthur Feddersen, det første kommercielle dambrug i Danmark.
- Fisken var regnbueørred der var importeret til Europa fra USA i 1880'erne.
- Allerede i 1914 var der 138 dambrug og væksten fortsatte frem til 1970, hvor der var omkring 900 dambrug i Danmark.
- Eksporten var allerede godt i gang før 1. verdenskrig i 1914 satte et midlertidigt stop.

Temadag om drift

- I starten brugte man vådfoder – hakket industrifisk. Foderkvotienten var 4-5 kilo industrifisk pr. kilo produceret regnbueørred
- Spildet var stort og en oliefilm nedstrøms var ofte synlig
- Senere kom bløde pellets og op gennem 1970'erne blev (dyrere) tørfoder udviklet
- Foderfabrikanternes 'profit' er anvendt til udvikling af mere effektive fodertyper
- Foderkvotienten ligger i dag på 0,8 kg tørfoder pr kg produceret fisk

Temadag om drift

- Der er langt færre dambrug i Danmark nu, end der var tidligere, og endnu flere vil sikkert blive nedlagt, fordi de ikke kan leve op til gældende bestemmelser – eller ikke kan få økonomien til at hænge sammen hvis de lever op til reglerne.
- Produktionen er dog ikke faldet nær så meget som antallet af dambrug, og det skyldes erhvervets evne til omstilling. I de senere år er det sket en stor teknologiudvikling især i de såkaldte modeldambrug, der bl.a. eksperimenterer med recirkulerede anlæg, hvor man udnytter muligheden for at genbruge vandet

Randbøldal museum

Informationer i disse få slides er hentet på museet – tag jeg tid og tag forbi!